

**СПРАВА «ВІЛЕНЧИК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF VILENCHIK v. UKRAINE)**

(Заява № 21267/14)

Стислий виклад рішення від 03 жовтня 2017 року

У 2009 році у заявника, громадянина Сполучених Штатів Америки (далі – США), та його дружини, громадянки України, народився син. Разом вони проживали у США до червня 2011 року, коли після сімейного відпочинку в Україні дружина та син заявника залишились, а заявник повернувся до США.

У червні 2012 року заявник ініціював провадження у суді США щодо розірвання шлюбу та надання йому повної опіки над дитиною. Суд задовольнив вимогу щодо розлучення, проте зазначив, що вирішення питання про встановлення опіки не належить до його компетенції.

У серпні 2012 року заявник звернувся до Головного територіального управління юстиції у Чернігівській області (далі – управління юстиції) з проханням ініціювати повернення його сина до США. У квітні 2013 року управління юстиції звернулось до суду першої інстанції із позовом про повернення сина заявника до США відповідно до Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей (далі – Гаазька конвенція). Справа розглядалась судами трьох інстанцій. У червні 2014 року Верховний Суд України повернув справу на новий розгляд у зв'язку з неоднаковим застосуванням судами одних і тих самих норм матеріального права. У грудні 2014 року справу було остаточно вирішено і заявнику було відмовлено у задоволенні його вимог.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд), не посилаючись на конкретні положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), заявник скаржився, що українські органи влади не забезпечили повернення його сина до США. Зокрема, заявник стверджував, що національні суди не розглянули належним чином всі обставини справи і тому помилково ухвалили рішення про відмову забезпечити повернення його сина до США, а також, що провадження у його справі не відповідало вимогам Гаазької конвенції щодо швидкості та оперативності. Європейський суд вирішив розглядати скарги заявника за статтею 8 Конвенції.

Розглянувши скарги заявника щодо стверджуваного неналежного розгляду національними судами обставин справи, Європейський суд зазначив, що хоча національні суди явно не розглядали питання про переміщення дитини до країни постійного проживання, вони встановили, що утримання дитини в Україні не було незаконним у розумінні Гаазької конвенції, а тому її повернення до США суперечитиме найкращим інтересам дитини. Європейський суд дійшов висновку, що рішення національних судів ґрунтувались на відповідних та достатніх підставах, та що втручання у право заявника на повагу до його сімейного життя, яке розглядалось також в контексті Гаазької конвенції, було пропорційним переслідуваній законній меті, та встановив, що не було порушення статті 8 Конвенції у зв'язку з цим.

Розглянувши скарги заявника щодо оперативності провадження у справі про повернення його сина до США, Європейський суд звернув увагу на значні затримки у провадженні: з моменту звернення заявника до управління юстиції і до остаточного вирішення справи минуло два роки, що не відповідає вимогам «негайного розгляду» відповідно до Гаазької конвенції. Європейський суд зазначив, що хоча сам факт повернення справи на новий розгляд не є проблематичним, це значно вплинуло на загальну тривалість провадження. Окремо Європейський суд вказав на затримку у вісім місяців щодо ініціювання управлінням юстиції провадження у справі заявника. Незва-

жаючи на те, що національні суди діяли без очевидних затримок, забезпечуючи процесуальні права сторін, загальна тривалість провадження перевищила передбачений статтею 11 Гаазької конвенції строк у шість тижнів.

Європейський суд дійшов висновку, що з огляду на обставини цієї справи загальна тривалість провадження не була виправданою, та що держава не змогла забезпечити оперативного розгляду справи відповідно до вимог Конвенції, і констатував порушення статті 8 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що не було порушення статті 8 Конвенції у зв'язку з порядком розгляду скарги заявника за Гаазькою конвенцією по суті;

3. *Постановляє*, що було порушення статті 8 Конвенції у зв'язку з вимогою щодо оперативності провадження за Гаазькою конвенцією;

4. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 4 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявнику 3 000 (три тисячі) євро відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»